

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoría

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

XXII. De morbo qui tunc grassatus est.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

scutuli sunt, æquales quodammodo nunc facti sunt eorum qui olim senes erant. Cumque in terris humanum genus tantoperè imminutum & consumptum videant, augefcente indies & crescente ipsorum exscidio non intremiscent.

CAPUT XXII.

De morbo qui tunc temporis grassatus est.

Hæc refer
Niceph.
l. 6. c. 20.

SEcuta dehinc post bellum peste, cum Paschalis solemnitas immineret; iterum Dionysius fratres per literas alloquutus est. In quibus calamitatis illius magnitudinem describit his verbis: Aliis quidem hominibus præfens hoc tempus non videatur esse tempus festivitatis. Neque verò illis tempus festivitatis est, nec hoc quod à nobis celebratur, nec ullum aliud, non dicam eorum quæ luctuosa sunt, sed etiam eorum quæ vel maxime lata & hilaria existimantur. Nunc quidem certè plena sunt omnia lamentationum: lugent cuncti: & ob mortuorum hominum ac quotidie morientium multitudinem, tota urbs gemitibus circumsonat. Profusus enim ut de primogenitis Ægyptiorum in sacris libris scriptum habetur, ita nunc quoque clamor ingens excitatus est. Nulla quippe domus est in qua non sit aliquod funus. Atque utinam unum duntaxat in unaquaque domo esset. Multa quidem & acerba ante hanc calamitatem nobis contigerunt. Primum enim nos urbe expulerunt. Cumque soli ab omnibus fugaremur atque opprimeremur, nihilominus tunc quoque festos egimus dies. Quivis denique locus in quo varias ærumnas singillarim pertulimus: ager, inquam, solitudo; navis; stabulum; carcer, instar templi ad sacros conventus peragendos fuit. Sed omnium lætissimam festivitatem egerunt consummati martyres, qui in cælo epulati sunt. Posthæc bellum & fames excepit: quæ quidem nos cum Gentilibus junctim pertulimus. Etea quidem mala quibus nos attriverunt, soli sustinuimus. Quæ autem ipsi sibi vicissim intulerunt ac passi sunt, eorum partem toleravimus. Sed rursus oblectavit nos pax illa, quam Christus nobis solis indulxit. Cum autem brevissimo temporis spatio nos & illi respirassemus, repente ingruit lues illa; ipsis quidem res omnium formidolosissima & calamitosissima: & quæ sola, ut proprius quidam ipsorum Scriptor

κοίνα καὶ γεγονόσιν οἷον ἡλικιωτάτων πάλαι γεραιότατων, οἱ ὄντι νεώτατοι. καὶ ἔτι μὲν μῆρον αἰεὶ καὶ δαπανώμερον ὁρώμενος τὸ ἐπιγῆς ἀνθρώπων γένος, ἐτέμεσσω. ἀυξομένη καὶ προκόπιλος τὲ παντελῆς αὐτῶν ἀφηνισμῶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ΄.

Περὶ τῆς ἐπιδημίας νόσου.

ΜΕτὰ ταῦτα λοιμικῆς τὸν πόλεμον διαλαβέσης νόσου. τῆς τε ἑορτῆς πησιαζέσης, αὐτῆς διὰ γραφῆς τοῖς ἀδελφοῖς ὁμιλεῖ, τὰ τῆς συμφορᾶς ἐπιστηματόμερον πάθη διὰ τέτων. τοῖς μὲν ἀλλοῦ ἀνθρώποις, ὅσα ἂν δόξειε καιροῦ ἑορτῆς εἶναι τὰ παρόντα. ἔδὲ ἔστιν αὐτοῖς ἕτερος, ἕτερος ἕτερος, ἕχ' ὅπως τῶν ἐπιδημῶν ἀλλ' ἔδ' εἴ τις ἀειχαρῆς ἐν οἰκείῳ μολύσασα. νῦν μὲν γε θρηνοὶ πάντα. καὶ περὶ τοῦ σι πάντες. καὶ ἀειχοδοῦσι οἰμωγῶν τῆς πόλεως, διὰ τὸ πλῆθος τῶν τεθνηκότων καὶ τῶν ἀποθνήσκόντων ὁσημέραι. ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν πρωτοτόκων τῶν Αἰγυπτίων γέγραπται, ἕως καὶ νῦν ἐχρήθη κραυγὴ μεγάλη. ἕως ἔστιν οἰκία ἐν ἧ ὅσα ἔστιν ἐν αὐτῇ τεθνηκόσιν ὄφελόν γε πολλὰ μὲν γὰρ καὶ δευὰ καὶ τὰ περὶ τῆς συμφορᾶς. πρῶτον μὲν ἡμεῖς ἤλασαν καὶ μόνοι πρὸς ἀπάντων δικασκοῦμεν καὶ θανατέμερον, ἑορτάσαμεν καὶ τότε. καὶ πᾶς ὁ τῆς καθ' ἑκάστην θλίψεως τόπος, πανηγυρικῶν ἡμῶν γυγνεχωρεῖον ἀγροῦς εἰρημίας ναδὲ παντοχέριον δεσποτικῶν φαειροτάτω δὲ πασῶν ἡγαγον ἑορτῶν οἱ τελεῖοι μάρτυρες εὐωχηθέντες ἐν ἕρονά. μετὰ δὲ ταῦτα πόλεμος καὶ λιμός ἐπέλαβεν. ἀ τοῖς ἕνεσι σιωδίνω γκαμρ' μόνοι μὲν ἕσονται τες ὅσα ἡμῶν ἐλυμνῶντο. ἀξιοπολιώσαστες δὲ καὶ ὧν ἀλλήλους εἰργάσαντο τὴν πεπόνθασιν καὶ τῆς Χρῆστ' πάλιν ἐπιφροσθημῶν εἰρήνην, ἢν μόνοις ἡμῶν ἔδωκε. βροχυτάτης δὲ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν τυχοῦσιν ἀναπνοῆς, ἀπικατέσκηψεν ἡ νόσος αὐτῶν πρᾶγμα φόβος τε παντὸς φοβεράτης ὁκνεῖοις, καὶ συμφορᾶς ἡσποσίου χεστῶν καὶ ὡς ἰδίος τις αὐτῶν ἀπὸ γεισεῖσιν γραφεὺς, πρᾶγμα μόνον δὴ τῶν πάντων

GALLIENUS.

ἐλπίδι ὁ κρείσσον ἡρώδων ἡμῶν ὃ ἐτοιᾶτο
 μὲν, γυμνάσιον ὃ καὶ δοκίμιον ἐδένος τῆς
 ἄλλων ἐλαπῶν. ἀπέχετο μὲν γὰρ ἐδὲ ἡμῶν.
 πολλὴ ὃ ἐξήλθεν εἰς τὰ ἔθνη. τέτοις ἐξῆς
 ἔπιφέρει λέγων. οἱ γὰρ πλείους τῶν ἀδελ-
 φῶν ἡμῶν δι' ὑπερβαλλούσαν ἀγάπην καὶ
 φιλαδελφίαν ἀφειδῶντες ἑαυτῶν καὶ ἀλλή-
 λων ἐχόμενοι, ἐπισκοποῦντες ἀφυλάκτως
 τὰς νοσοῦντας. λιπαρῶς ὑπηρετῶμενοι.
 θεραπεύοντες ἐν Χερσῶ, σωμαπληλάτοι
 οὐκ ἐνοιοῦσι ἀσμενέσασθαι. τὰ παρ' ἐτέρων ἀνα-
 πιπλάμενοι πάθος, καὶ τὴν νόσον ἐφ' ἑαυ-
 τὰς ἐλκοντες ἀπὸ τῶν πλησίων, καὶ ἐκόντες
 ἀναμασόμενοι τὰς ἀλγυδῶνας. καὶ πολλοὶ
 νοσομήσαντες καὶ ῥώσαντες ἐτέρους, ἐτελεύ-
 τισαν αὐτοὶ, τὸν ἐκείνων θάνατον εἰς ἑαυτὰς
 μετασησάμενοι. καὶ τὸ δημῶδες ῥῆμα μόνος
 αἰεὶ δοκῶν φιλοφροσυνῆς ἐχέσθαι, ἐργῶ δὲ
 τότε πληρῶντες, ἀπόντες αὐτῶν πάντων
 ἀέλιμα. οἱ γὰρ ἀριστοὶ τῶν παρ' ἡμῶν ἀ-
 δελφῶν, τῆσιν ἰὸν τῶσπον ἐξεχώρησαν Ἐβίαι.
 πρῶτον τε τινες καὶ διάκονοι καὶ τῶν ἀπὸ
 τῆς λαοῦ ἐπαινεμένοι ὡς καὶ τῶ θανάτου
 τῆσ τοῦ εἶδος διὰ πολλὴν εὐσέβειαν καὶ πίσιν
 ἰσχυρῶν γινώσκον, μηδὲν ἀποδέειν μαρτυρίαν
 δοκῶν. καὶ τὰ σῶμα αἰεὶ τῶν ἀγίων ὑψηλαῖς
 χρεστικῆ καὶ κόλποις ὑπολαμβάνοντες, καθαι-
 ρῶντες τε τὰς ὀφθαλμούς, καὶ σῶμα αἰσιν
 κληνοῦντες. ὠμοφορῶντες τε καὶ διαλυθέντες.
 προσκολλώμενοι. συμπλεκόμενοι. λουτροῖς
 τε καὶ περὶ τοαῖς καθαροῦσιν. μέγαμι-
 κρον ἐτύχων τῶν ἰσων. αἰεὶ τῶν ὑπολειπο-
 μῶν, ἐφεπομένων τοῖς περὶ αὐτῶν. τὰ δὲ
 γὰρ ἔθνη πᾶν τέναντιον καὶ νοσῶν δεχομένους
 ἀπαθῶν, καὶ ἀπέφθυγον τὰς φιλάτας.
 καὶ τὰς ὁδοῖς ἐρρίπην ἡμιθνήτας. Ἐ νεκρῶς
 ἀτάφως ἀπεσχυβαλίζοντο. τὴν τῶ θανάτου
 διάδοσιν καὶ κοινωνίαν ἐκτεπεόμενοι, ἢν ὁδοῦ
 ἢν καὶ πολλὰ μηχανωμένοις ἐκκλίναν ῥά-
 διον. μὲν δὲ ταύτῃ τὴν Ἐπιστολήν, εἰρη-
 νισαῖτων τῶν καὶ τὴν πόλιν, τοῖς καὶ Αἴ-
 γυπτιῶν ἀδελφοῖς ἐσθλαστικῆν αὐδῆς Ἐπιστο-
 λῆν γραφῆν καὶ ἐπὶ ταύτῃ ἄλλας διαφό-
 ρας πάλιν διατυπῶται. φέρεται δὲ τις αὐ-
 τῆ καὶ περὶ σαββάτου καὶ ἄλλῃ περὶ γυμνασίου.
 Ερμάμωνι δὲ πάλιν καὶ τοῖς καὶ Αἴγυπτιῶν
 ἀδελφοῖς δι' ἐπιστολῆς ὁμιλῶν, πολλὰ τε

A loquitur, omnium spem opinionemque
 superavit. Nobis verò non eiusmodi
 fuit: sed potius meditamentum quod-
 dam ac probamentum perinde ac cetera.
 Neque enim à nobis abstinuit lues illa,
 licet plurimum in Gentiles grassata sit.
 Addit deinde: Plurimi quidem ex fra-
 tribus nostris ob nimiam caritatem, cu-
 ram omnem propriae salutis abjicientes
 sibi que mutuo adhaerentes; dum
 ægros securè atque audacter invifunt,
 eis que affiduè ministrant, & curatio-
 nem adhibent in Christo, unà cum il-
 lis mortui sunt; aliorum ægritudine li-
 bentissimè sese implentes, & proximo-
 rum morbum in semetipfos quodam-
 modo attrahentes, dolores que eorum
 sponte sua exprimentes atque exter-
 gentes. Multique adeò qui alios ægro-
 tantes curaverant & in pristinam vale-
 tudinem restituerant, ipsi interierunt:
 mortem illorum in seiplos traducentes;
 verbum que illud vulgare quod officio-
 se duntaxat comitatis hæcenus visum
 fuerat, re ipsa adimplentes, cum alio-
 rum peripsa effecti ex hac vita mi-
 grarent. Et hoc quidem pacto optimi
 quique ex fratribus nostris, quorum
 nonnulli Presbyteri erant ac Diaconi:
 & ex populo laudatissimus quisque mor-
 tem oppetierunt: adeo ut genus hoc
 mortis ob pietatem fideique constan-
 tiam nequaquam inferiori martyrio
 censeatur. Hi ergo Sanctorum corpo-
 ra supinis manibus gremio que exci-
 pientes: oculos illis & ora claudentes:
 bajulantes eadem humeris suis; compo-
 nentes; adhaerentes illis; comple-
 ctentes: lavacro & vestimentis ornan-
 tes, paulò post eadem officia ab aliis
 consecuti sunt; cum superflites semper
 eorum qui præcesserant vestigiis insi-
 sterent. Gentiles verò profus contra-
 ria his egerunt. Nam & eos qui agro-
 tare inceperant exturbabant; & caris-
 simos refugebant; eos que in viis sem-
 neces destituebant: aut mortuos inse-
 pultos projiciebant, averfantes mortis
 participationem ac societatem; quam
 tamen licet multiplici adhibita cautio-
 ne ac diligentia, evitare non poterant.
 Post hanc epistolam, cum res in urbe A-
 lexandria pacate essent, ad fratres per
 Ægyptum constitutos Paschalem rur-
 sus epistolam Dionysius scripsit, aliaque
 post hanc deinceps exaravit. Exstat et-
 iam epistola ejus de Sabbato: & alia de
 exercitatione. præterea ad hermammonem
 fratresque in Ægypto degentes epi-

stolam scribens, postquam, de Imp. Decii & successorum illius improbitate differuit, pacis quae viguit principatu Gallieni, mentionem facit.

Α ἄλλα παρὶ τῆς Δεκίης καὶ τῶν μετ' αὐτὸν διέξεναν κακοπρασίας, τῆς καὶ τὸν Γαλλίωνος ἐπιτομῆς ὑπομνησκέσαι.

CAPUT XXIII.

De Imperio Gallieni.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ.

Περὶ τοῦ Γαλλίου βασιλείας.

Huc refer Niciph. l. 6. c. 21. Ed ipsa ejus verba satius fuerit audire, quae sic habent: Et ille quidem cum Imperatorum suorum alterum prodidisset, alteri bellum intulisset, brevi cum universa familia stirpitus interiiit. Gallienus vero renuntiatus & communi omnium consensu approbatus est: vetus simul Imperator ac novus prior illis, ac post illos etiam superstes; juxta id quod dictum est Isaiae Prophetae: Quae a principio fuere ecce venerunt: & nova sunt quae nunc orientur. Nam quemadmodum nubes Solis radios subiens, ejus splendorem brevi tempore obscurat, inque ejus locum substituta conspicitur: ea deinde praetergressa aut liquefacta, Sol qui antea ortus fuerat, rursus quasi novus exoriri videtur: Ita Macrianus qui seipsum praeposuerat & ad ipsum Gallieni Imperium proximè admoverat; ipse quidem jam non est, quippe qui nec antea erat: Gallienus vero sui similis idemque qui prius manet. Ipse denique Principatus, velut senectute deposita, & pristinae improbitatis sordibus repurgatus, nunc florentius viget: & longius cernitur atque auditur, & quocumque diffunditur. Deinde tempus ipsum quo haec scribebat, designat his verbis: Ac mihi rursus Imperatoris nostri annos contemplari subit. Video enim impiissimos illos qui adeo celebres olim exstiterunt, brevi postea obscurissimos evasisse. Religiosissimus vero Deique amantissimus Imperator septennalem annuum degit, quo nos festa celebraturi sumus.

Οὐδὲν ἴσον, τὸ καὶ τῶν ὠδῶν πᾶσι ἐξ ἑαυτῶν ἀκῆσαι. ἐκεῖ γὰρ μὲν οὖν τῶν αὐτῶ βασιλέων τὸν μὲν παρὲν ἔμμεν, τὸν δὲ παρὲν ἔμμεν, παρὲν ἔμμεν ταχέως καὶ παρὲν ἔμμεν Δεσφάνιδῃ ἀνεδείχθη ἡ καὶ σιωνιτικὴ γῆθη παρὰ πάντων ὁ Γαλλίωνος. παλαιῶμα βασιλεὺς καὶ νέος. πρῶτος ὧν καὶ μετῴντες παρῶν. καὶ γὰρ τὸ ρηθὲν πρὸς τὸν Περὶ τῆς Ἡσαίαν. τα ἀπ' ἀρχῆς ἰδὲ ἠκαστὸν καὶ ἀνὴρ ἀνατελεῖ ὡς περὶ γὰρ νέος ὁ τῶν καὶ ἀκτῖνας ὑποδραμὸν καὶ πρὸς ὀλίγον ἐλυγασάν, ἐσκίασεν αὐτὸν (εἰ αὖτ' ἀπὸ φάνη. εἴτα παρελθόντ' ἢ διαλακῆν ἢ νέφους, ἔξ ἐφάνη πάλιν ἐπανατελείας ἢ λ' ὁ παρὲν ἀνατελείας. ἔτω παρὲν καὶ παρὲν ἀνατελείας ἐαυτὸν ὁ Μακελιανὸς τῆς ἐφάνη τῆς Γαλλίωνος βασιλείας, ὁ μὲν οὖν ἐστὶν ἢ μὴ ἢ ἦν ὁ δὲ ἐστὶν ὁμοίως ὡς περὶ ἦν. καὶ ἀποφεμένη τὸ γῆρας ἢ βασιλεία. καὶ παρὲν ἀνακαθηραμένη κακίαν, ἀκαθαρῶν τερον νῦν ἐπανθεί. καὶ πορρώτερον οὖν καὶ ἀκῆται, καὶ διαφορῶτα πανταχῶς ἐξῆς καὶ τὸν χρόνον κατ' ὄν ταύτ' ἐγραφῆς. τῶν σημαίνει. καὶ μοι πάλιν τῶν βασιλικῶν ἐτῶν ἐπεισι σκοπεῖν. οὐ γὰρ ὀνομασθέντες μὲν οἱ ἀσεβέες αὐτοί, μετ' ἔπειτα γεγόνασιν ἀνάνυμοι ὁ δὲ ὁπίωτερον καὶ λωθεώτερον ὑπερβάς τὴν ἐπιστατηρίδα. ἐνιαυτὸν ἑνατον διανύει, ἐν ᾧ ἡμεῖς ἐσώσωμεν.

CAPUT XXIV.

De Nepote & ejus schismate.

Huc refer Niciph. l. 6. c. 21. Ad haec duos libros de promissionibus composuit. Causam scribendi praebuit nepos quidam, episcopus Aegypti: qui promissiones sanctis hominibus factas in divinis Voluminibus, Judaico sensu exhibendas docebat, & nescio quod mille annorum spatium corporalibus refertum deliciis in hac terra fore

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ.

Περὶ Νίποτος καὶ τῶν αὐτῶν χρισμῶν.

ΕΠὶ τῶν ἀπασιν παρὰ τῶν αὐτῶν ἐπιτομῶν δι' ὑπόθεσιν αὐτῶν, Νίποτος ἦν Ἐπίσκοπος τῆς καὶ Αἴγυπτον. Γεδοαιχώτερον τὰς ἐπιτομῶνας τοῖς ἀγίοις ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ἐπιτομῶνας ἀποδοθήσεως διδασκῶν, καὶ πᾶσι τῶν ἐπιτομῶν τρυφῆς σαμαλικῆς ἐπὶ τῶν